

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

12.08.2024. Nr. 1-6/7

Latvijas Republikas Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv

Par viedokli lietā Nr. 2024-09-01

Tiesībsarga birojā 2024.gada 15.jūlijā saņemts Latvijas Republikas Satversmes tiesas tiesneša Artūra Kuča 2024.gada 11.jūlija lēmums, ar kuru Latvijas Republikas tiesībsargs (turpmāk – tiesībsargs) atzīts par pieaicināto personu lietā Nr. 2024-09-01 „Par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.⁴panta desmitās daļas 2.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91.panta pirmajam teikumam”, kas ierosināta, pamatojoties uz privātpersonu (turpmāk – Pieteicēji) pieteikumu.

Izvērtējot lēmumam pievienoto pieteikumu un Saeimas atbildes rakstu, tiesībsargs, ievērojot Tiesībsarga likumā noteikto tiesībsarga kompetenci, sniedz šādu viedokli.

[1] Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) 8.⁴ pants regulē hipotekārā kredītaņēmēju aizsardzības nodevu, kuru maksā PTAL 8.⁴ panta trešajā daļā minētie subjekti. No nodevas ieņēmumiem tiek izmaksāta kredītu procentu kompensācija (turpmāk – atbalsts jeb kompensācija) patērētājiem, kuriem izsniegto kredītu atmaksa ir nodrošināta ar Latvijā esoša nekustamā īpašuma hipotēku (turpmāk – hipotekārais kredīts).

PTAL 8.⁴ panta desmitā daļa nosaka: “(10) Šā panta piemērošanai atbilstīgais hipotekārā kredītaņēmējs ir patērētājs, ar kuru nodevas maksātājs ir noslēdzis hipotekārā kredīta līgumu, ja izpildās abi turpmāk minētie nosacījumi:

1) hipotekārā kredīta līgums ir noslēgts līdz 2023.gada 31.oktobrim;

2) hipotekārā kredīta atlikums nepārsniedz 250 000 euro.”

Tātad PTAL 8.⁴ panta desmitās daļas 2.punkts (turpmāk – apstrīdētā norma) paredz, ka PTAL 8.⁴ panta piemērošanai un attiecīgi kompensācijas izmaksai atbilstīgais hipotekārā kredīta ņēmējs ir patērētājs, ar kuru nodevas maksātājs ir noslēdzis hipotekārā kredīta līgumu laikā līdz 2023.gada 31.oktobrim un hipotekārā kredīta atlikums nepārsniedz 250 000 euro.

Pieteicēji uzskata, ka ar apstrīdēto normu tiek pieļauta nepamatoti atšķirīga attieksme pret hipotekārā kredīta ņēmējiem, kuru hipotekārā kredīta atlikums pārsniedz 250 000 euro, salīdzinājumā ar tiem kredīta ņēmējiem, kuriem arī ir spēkā esošs līdz 2023.gada 31.oktobrim noslēgts hipotekārā kredīta līgums ar mainīgo procentu likmi, taču hipotekārā kredīta atlikums nepārsniedz 250 000 euro. Pieteicēji uzskata, ka abas hipotekārā kredīta ņēmēju grupas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos.

Pamatojoties uz minēto, Pieteicēji lūdz Satversmes tiesu atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91.panta pirmajā teikumā ietvertajam tiesiskās vienlīdzības principam.

[2] Vērtējot, vai apstrīdētā norma atbilst Satversmes 91.panta pirmajā teikumā ietvertajam tiesiskās vienlīdzības principam, ir jāņem vērā šādi apsvērumi.

[2.1] Satversmes 91.pants nosaka: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.” Likumdevējs Satversmes 91.pantā ietvēris divus savstarpēji cieši saistītus principus: vienlīdzības principu – pirmajā teikumā un diskriminācijas aizlieguma principu – otrajā teikumā¹.

Vienlīdzības princips nozīmē, ka vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos izturēšanās ir vienāda, savukārt atšķirīgos apstākļos izturēšanās ir atšķirīga². Vienlīdzības princips pieļauj un pat prasa atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas atšķirīgos apstākļos, kā arī pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos apstākļos, ja tai ir objektīvs un saprātīgs pamats³. Attiecīgi Satversmes 91.panta pirmajā teikumā nostiprinātais vienlīdzības princips liedz izdot tādas tiesību normas, kas bez objektīva un saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret vienādos un salīdzināmos apstākļos esošām personām (vai personu grupām).⁴

¹ Satversmes tiesas 2005.gada 14.septembra spriedums lietā Nr.2005-02-0106, 9.3.punkts.

² Satversmes tiesas 2003.gada 29.oktobra spriedums lietā Nr.2003-05-01, 28.punkts.

³ Satversmes tiesas 2020.gada 9.jūlija spriedums lietā Nr.2019-27-03, 20.3.1.punkts.

⁴ Satversmes tiesas 2018.gada 18.oktobra sprieduma Nr.2017-35-03 9.punkts.

Pieteicēji norāda, ka apstrīdētā norma pieļauj nepamatoti atšķirīgu attieksmi pret vienādos un salīdzināmos apstākļos esošām personu grupām, tātad neatbilst Satversmes 91.panta pirmajā teikumā noteiktajam vienlīdzības principam.

[2.2] Vērtējot apstrīdētās normas samērīgumu kontekstā ar Satversmes 91.panta pirmo teikumu, jāvērtē:

- 1) vai apstrīdētajā normā noteiktās grupas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos pēc noteiktiem kritērijiem;
- 2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personu grupām;
- 3) vai šāda attieksme ir noteikta ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu;
- 4) vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips⁵.

[2.3] Satversmes tiesa ir atzinusi: lai noteiktu, vai un kuras apstrīdētajā normā regulētās personu grupas atrodas pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos, nepieciešams atrast galveno šīs grupas vienojošo pazīmi⁶. Jākonstatē ne tikai kopīgas pazīmes esība, bet arī tas, vai apstākļi, kādos atrodas personas, patiešām ir vienādi un savstarpēji salīdzināmi⁷. Jāvērtē, vai nepastāv kādi būtiski papildu apsvērumi, kas norāda uz to, ka attiecīgās personu grupas neatrodas savstarpēji salīdzināmos apstākļos⁸.

Apstrīdētā norma PTAL ir iekļauta ar 2023.gada 6.decembra likumu "Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā" (turpmāk – Grozījumi), kas stājās spēkā 2024.gada 1.janvārī. Apstrīdētās normas leģitīmais mērķis atbilstoši Grozījumu anotācijā sniegtajam skaidrojumam ir "sniegt atbalstu patērētājam finansiāli sarežģītos apstākļos, kad kredīta slogs kļuvis pārmērīgi apgrūtināošs, un tas uzlūkojams kā daļa no valsts īstenotajiem pasākumiem sabiedrības labklājības veicināšanai, kurus likumdevējs var noteikt pēc saviem ieskatiem"⁹.

---

⁵ Satversmes tiesas 2023.gada 30.novembra sprieduma lietā Nr.2022-36-01 13.punkts.

⁶ Satversmes tiesas 2020.gada 2.novembra sprieduma lietā Nr.2020-14-01 9.punkts.

⁷ Satversmes tiesas 2018.gada 29.jūnija sprieduma lietā Nr.2017-25-01 25.2.punkts.

⁸ Satversmes tiesas 2022.gada 10.marta sprieduma lietā Nr.2021-24-03 34.punkts.

⁹ [LP teksts \(saeima.lv\)](#)

Apstrīdētā norma nošķir divas personu grupas – hipotekārā kredītaņēmējus, kuru kredīta atlikums nepārsniedz 250 000 euro, un hipotekārā kredītaņēmējus, kuru kredīta atlikums ir lielāks par 250 000 euro.

PTAL 8.⁴ panta pirmajā daļā ir noteikts, ka “šis pants paredz nepieciešamu, sociāli atbildīgas valsts principam atbilstošu un mērķtiecīgu kredītu procentu kompensāciju hipotekārā kredītaņēmējiem mājokļa iegādei vai būvniecībai nolūkā aizsargāt sabiedrības labklājību, ņemot vērā EURIBOR likmes kāpuma un inflācijas rezultātā pieaugušo kredīta maksājumu un patēriņa cenu radīto būtisko izmaksu slogu mājsaimniecībām”.

Tātad hipotekārā kredītaņēmēju aizsardzības nodevas un atbalsta regulējuma mērķis ir aizsargāt tās sabiedrības daļas finansiālo stabilitāti, kuru apdraud EURIBOR likmes kāpuma un inflācijas rezultātā pieaugušo kredīta maksājumu un patēriņa cenu radīto būtisko izmaksu slogs, un tie ir hipotekāro kredītuņēmēji.

Hipotekārā kredītaņēmējus kā grupu apvienojošā pazīme ir būtisko materiālo saistītu esība, proti, tas, ka izsniegto kredītu atmaksa ir nodrošināta ar Latvijā esoša nekustamā īpašuma hipotēku. Kā ir norādījusi Satversmes tiesa, patērētājs ir īpašs tiesisko attiecību subjekts, kurš bauda speciālu aizsardzību, turpretī kredīta devējs mantiskā ziņā ir nesalīdzināmi spēcīgāks par patērētāju. Tādēļ likumdevējs PTAL ir paudis savu gribu nodrošināt taisnīgu attieksmi pret patērētāju un novērst situācijas, kurās kredīta devējs, izmantojot savas ekonomiskās priekšrocības, varētu gūt nesamērīgu mantisku labumu uz patērētāja rēķina¹⁰.

EURIBOR likmju kāpums ir radījis papildus izmaksas visiem hipotekāro kredītuņēmējiem, un tā ir vienojošā pazīme. Savukārt procentu likmju kāpuma radītā papildus finanšu sloga ietekme uz dažādiem hipotekārā kredītaņēmējiem vai to grupām, visticamāk, nav līdzvērtīga, jo kredītaņēmēju materiālais stāvoklis un faktori, kas to ietekmē, ir dažādi. Tomēr, lai noskaidrotu, kuri hipotekārā kredītaņēmēji atrodas nelabvēlīgākos vai labvēlīgākos apstākļos un attiecīgi secinātu, kuriem hipotekārā kredītaņēmējiem pienākas vai tieši pretēji – nepienākas atbalsts procentu likmju kāpuma radītā papildus finanšu sloga atvieglošanai, būtu jāveic tāda kredītaņēmēju finanšu stāvokļa analīze, kas, iespējams, prasītu nesamērīgu resursu patēriņu, turklāt, ņemot vērā, ka likumdevējam vajadzēja rīkoties steidzami, lai nodrošinātu sociāli atbildīgas valsts pienākumu neatliekami un aktīvi rīkoties konstatētā sabiedrības labklājības apdraudējuma mazināšanai.

---

¹⁰ Satversmes tiesas 2011.gada 8.aprīļa sprieduma lietā Nr.2010-49-03 12.3.punkts.

Ņemot vērā, ka detalizēta kredītaņēmēju finanšu stāvokļa analīze netika veikta, tiesībsargam ir šaubas, ka visi tie hipotekārā kredītaņēmēji, kuru hipotekārā kredīta atlikums pārsniedz 250 000 euro, ir pieņēmuši lēmumu uzņemties ievērojamas kredītsaistības strauja EURIBOR likmes kāpuma apstākļos un izvēlējušies iegādāties paaugstinātas cenas jeb īpaši dārgu nekustamo īpašumu, kā arī to finanšu stāvoklis ir tāds, kas neprasa atbalstu.

Ņemot vērā minēto, gadījumā, ja ar apstrīdētajā normā noteikto hipotekārā kredīta atlikuma sliekšni likumdevējs ir vēlējies nošķirt kredītaņēmējus, kas atrodas finansiāli labvēlīgākos apstākļos salīdzinājumā ar tiem, kurus likumdevējs vēlējies mērķtiecīgi aizsargāt, pastāv šaubas, ka ar apstrīdēto normu šis mērķis tiek sasniegts, jo apstrīdētajā normā ietvertais patērētājam izsniegtā hipotekārā kredīta atlikuma apmērs tiesībsarga ieskatā pats par sevi neliecina par to, kā kredītaņēmēja finansiālo stāvokli ietekmē hipotekārā kredīta maksājumi un procentu likmju kāpums. Tātad šis kritērijs pats par sevi nesadala hipotekārā kredītaņēmējus divās atšķirīgos apstākļos esošās personu grupās.

Attiecīgi tiesībsarga ieskatā tas, ka EURIBOR likmes kāpuma rezultātā visiem tiem hipotekārā kredītaņēmējiem, kuriem ir noslēgts un spēkā esošs hipotekārā kredīta līgums ar mainīgu procentu likmi, ir pieauguši kredīta maksājumi un palielinājies izmaksu slogs, ir uzskatāms par kopīgo un vienojošo pazīmi. Vienlaikus tiesībsarga ieskatā nav tādu konkrētajā gadījumā pierādītu būtisku apsvērumu, kas liecinātu, ka hipotekārā kredītaņēmēji, kuru kredīta atlikums nepārsniedz 250 000 euro, un hipotekārā kredītaņēmēji, kuru kredīta atlikums ir virs 250 000 euro, neatrodas savstarpēji salīdzināmos apstākļos.

Attiecīgi var piekrist Pieteicējiem, ka visi hipotekārā kredītaņēmēji, kuriem ir ar hipotekārā kredītaņēmēju aizsardzības nodevas maksātāju līdz 2023.gada 31.oktobrim noslēgts un spēkā esošs hipotekārā kredīta līgums ar mainīgu procentu likmi, atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos.

Papildus jāņem vērā, ka visi hipotekārā kredītaņēmēji ir uzņēmušies civiltiesiskas saistības, kas rada noteiktus finanšu rakstura riskus. Uzņemoties kredītsaistības, ikvienam kredītaņēmējam jāizvērtē iespējamie riski (tostarp EURIBOR likmes iespējamais pieaugums) un savs finansiālais stāvoklis. Tātad arī šī pazīme abām hipotekārā kredītaņēmēju grupām ir kopīga.

Nav iespējams izslēgt, ka hipotekārā kredītaņēmēju lokā ir arī tādi iedzīvotāji, kuru materiālais stāvoklis ir tāds, kas neprasa valsts atbalstu, taču apstrīdētā norma neizslēdz iespēju, ka šādi

kredīta ņēmēji tomēr saņems atbalstu, piemēram, gadījumā, ja turīgam iedzīvotājam ir neizmaksāts hipotekārā kredīta līgums ar atlikumu zem 250 000 euro. Vienlaikus apstrīdētā norma nenodrošina, ka tie kredīta ņēmēji, kuriem atbalsts ir nepieciešams, to saņems. Piemēram, daudzbērnu ģimenei var būt hipotekārā kredīta līgums ar atlikumu virs 250 000 euro, jo tika iegādāts ģimenes vajadzībām atbilstošs plašs mājoklis.

Līdz ar to tiesībsarga ieskatā apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi pret vienādos un salīdzināmos apstākļos esošajām personu grupām.

[2.4] Vērtējot, vai apstrīdētajā normā noteiktajai atšķirīgai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips, tiesībsarga ieskatā ir jāņem vērā šādi apsvērumi.

[2.4.1] Apstrīdētajā normā noteiktās atšķirīgās attieksmes leģitīmais mērķis varētu būt atbilstoši sociāli atbildīgas valsts principam un no tā izrietošajai prasībai veicināt sociālo taisnīgumu noteikt labvēlīgāku regulējumu un piešķirt atbalstu tieši tiem kredīta ņēmējiem, kuriem šāds atbalsts ir objektīvi nepieciešams, proti, tiem, kuriem procentu likmju kāpuma rezultātā finanšu saistību slogs ir kļuvis pārlietu apgrūtinošs.

Lai sasniegtu šo leģitīmo mērķi, tiesībsarga ieskatā būtu jāņem vērā kredīta ņēmēju šī brīža finansiālā situācija, ko viennozīmīgi nevar apliecināt hipotekārā kredīta atlikuma apmērs, lai arī kredīta atlikuma apmērs, iespējams, var kalpot kā indikatīva pazīme. Apgalvojums, ka visi kredīta ņēmēji, kuru kredīta atlikums pārsniedz 250 000 euro, atrodas atšķirīgos un noteikti labvēlīgākos apstākļos, salīdzinot ar tiem kredīta ņēmējiem, kuru kredīta atlikums nepārsniedz šo summu, tiesībsarga ieskatā nav noteikti pierādīts.

Balstoties uz iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem, pastāv šaubas, ka apstrīdētā norma ir piemērota leģitīma mērķa sasniegšanai, proti, ka tā nodrošina mērķētu atbalsta sniegšanu. Apsvērums, ka regulējuma izstrādes brīdī nepastāvēja alternatīvi līdzekļi, lai citādā veidā noteiktu valsts atbalsta saņēmēju loku, jo, kā norādīts Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas 2023.gada 20.septembra sēdē, valstī nav mājsaimniecības, proti, visu kopā dzīvojošo personu, ienākumu pienācīgas un pilnvērtīgas uzskaitīšanas sistēmas un nav arī iespējams ātri šādu sistēmu izveidot, jo būtu nepieciešami gan finanšu līdzekļi attiecīgas informācijas sistēmas izveidei, gan tehniska pārveidošana, tiesībsarga ieskatā pats par sevi nevar tikt uzskatīts par pietiekamu pamatojumu, lai izvēlētos konkrēto mērķēšanas kritēriju.

Likumprojekta izstrādes gaitā tajā tika ietverti arī papildu kritēriji hipotekārā kredītaņēmēju atbalsta pasākuma mērķēšanai, proti, ka hipotekārā kredīta līgums ir patērētājam vienīgais spēkā esošais hipotekārā kredīta līgums vai attiecas uz tādu nekustamo īpašumu, kas ir patērētāja vai viņa ģimenes locekļa deklarētā dzīvesvieta, un ka pēdējais kalendāra mēneša laikā aprēķinātais hipotekārā kredīta līguma maksājums pārsniedz 20 procentus no patērētāja (aizņēmēja kopā ar līdzzaizņēmēju) kopējiem rīcībā esošiem vidējiem mēneša neto ienākumiem pēdējo sešu mēnešu laikā. Šie papildu kritēriji Likumprojekta galīgajā redakcijā netika pārņemti, jo likumdevējs atzina, ka tie varētu neatbilst sociālajai realitātei vai pat apdraudēt citas hipotekārā kredītaņēmēja pamattiesības (piemēram, tiesības uz privāto dzīvi un datu aizsardzību). Turklāt tie prasītu nesamērīgu resursu ieguldījumu no hipotekārā kredītaņēmēju aizsardzības nodevas administrētāja, jo, kā norādīts Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas 2023.gada 20.decembra sēdē, izskatot Eiropas Centrālās bankas atzinumu par hipotekārā kredītaņēmēju aizsardzības nodevu, valstij pieejamā informācija par hipotekārā kredītaņēmējiem nav pietiekama. Tāpat likumprojektā netika ietverts kritērijs, ka atbalsts sniedzams ģimenēm ar bērniem. Savukārt noteiktu atbalsta mērķēšanu nodrošina tas, ka atbalsts paredzēts vienīgi patērētājiem – tātad nav attiecināms uz nekustamo īpašumu, kas saistīts ar personas saimniecisko vai profesionālo darbību.

Tiesībsarga ieskatā, regulējumā ir jāiekļauj tikai tādi atbalsta kritēriji, kuru atbilstība legītimā mērķa sasniegšanai ir tikusi rūpīgi izvērtēta. Ņemot vērā iepriekš izteiktos apsvērumus, pastāv šaubas, ka apstrīdētajā normā ietvertā kritērija atbilstība legītimajam mērķim ir tikusi rūpīgi izvērtēta.

[2.4.2] Vērtējot apstrīdētās normas samērīgumu, jāņem vērā sekas, ko rada normas piemērošana praksē. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka tiesību norma nav izprotama ārpus tās piemērošanas prakses un tiesību sistēmas, kurā tā funkcionē. Lai noskaidrotu, vai ar apstrīdēto normu tiek sasniegts likumdevēja noteiktais mērķis, ir nepieciešams analizēt apstrīdētās normas darbību praksē¹¹. Lai noskaidrotu, vai apstrīdētā norma atbilst samērīguma principam, ir jāvērtē, vai tās darbība praksē nerada personai lielāku tiesību ierobežojumu nekā prasa sabiedrības intereses, kuru aizsardzības labā apstrīdētā norma ir radīta, turklāt šāds izvērtējums veicams, ņemot vērā arī normas piemērošanas praksi.

---

¹¹ Satversmes tiesas 2003.gada 6.oktobra sprieduma lietā Nr.2003-08-01 secinājumu daļas 4.punkts; 2013.gada 28.jūnija sprieduma lietā Nr.2012-26-03 12.1.punkts; Satversmes tiesas 2017.gada 10.februāra sprieduma lietā Nr.2016-06-01 17.6.punkts.

Ņemot vērā šajā viedoklī minētos apsvērumus, tiesībsargam ir šaubas, ka apstrīdētā norma nodrošina, ka atbalstu saņems vienīgi tie hipotekārā kredīta ņēmēji, kuriem tas ir nepieciešams, savukārt tie, kuriem tas nav nepieciešams – nesaņems. Attiecīgi arī apstrīdētās normas atbilstība un nepieciešamība legītimā mērķa sasniegšanai ir apšaubāma.

[3] Vienlaikus tiesībsargs vēlas vērst uzmanību arī uz citiem apstākļiem, kas varētu būt nozīmīgi izskatāmās lietas ietvaros.

Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija 2023.gada 30.novembrī, proti, dienā, kad grozījumi tika atbalstīti komisijas sēdē trešajā lasījumā, vērsās Eiropas Centrālajā bankā (turpmāk – ECB) ar lūgumu sniegt atzinumu par grozījumiem. ECB savu atzinumu publicēja 2023.gada 11.decembrī, un Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija to izskatīja 2023.gada 20.decembra sēdē. Komisijas sēdē tika norādīts, ka atzinumā paustais viedoklis par grozījumiem bija paredzams, jo ECB ir konsekventa savos izvērtējumos un konceptuāli neatbalsta šādu likumu pieņemšanu nevienā valstī. Līdz ar to Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija pieņēma zināšanai atbildīgo institūciju un nozares pārstāvju sniegto informāciju par ECB atzinumu par hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodevu kredītiestādēm.

Šajā sakarā jāuzsver, ka pienākumam apspriesties ar ECB nevajadzētu pieiet formāli pat gadījumos, ja ECB atzinumā paustais viedoklis tomēr netiek ņemts vērā pēc būtības vai, likumdevēja ieskatā, ir paredzams. Likumdevēja pienākumu pirms grozījumu pieņemšanas galīgajā lasījumā tos apspriest ar ECB Latvijai izriet no saistībām, ko valsts ir uzņēmusies kā Eiropas Savienības un eirozonas dalībvalsts, konkrēti no Līguma par Eiropas Savienības darbību 127.panta 4.punkta, 282.panta 5.punkta, 4.protokola “Par Eiropas Centrālo banku sistēmas Statūtiem un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem” 4.panta, Padomes 1998.gada 29.jūnija lēmuma 98/415/EK par to, kā valstu iestādes apspriežas ar Eiropas Centrālo banku par tiesību aktu projektiem Eiropas Savienības Padomes (turpmāk – Lēmums) 2.panta 1.punkta un 4.panta.

Lēmuma 4.pants tieši nosaka katras dalībvalsts pienākumu veikt efektīvus pasākumus, kas vajadzīgi šā lēmuma ievērošanai, tostarp pienākumu rīkot apspriešanos ar ECB **savlaicīgi**: “Katra dalībvalsts veic efektīvus pasākumus, kas vajadzīgi šā lēmuma ievērošanai. Tādā nolūkā attiecīgā dalībvalsts apspriešanos ar ECB rīko savlaicīgi tā, lai iestāde, kas ierosinājusi konkrētā tiesību akta projektu, ECB atzinumu varētu ņemt vērā, pirms pieņemt galīgo lēmumu par aktu pēc būtības, kā arī nodrošina ECB atzinuma paziņošanu iestādei, kas pieņem konkrēto tiesību aktu, ja tā ir cita iestāde, nekā akta projekta izstrādātāja iestāde.”

Attiecīgi pat gadījumā, ja ECB atzinumā paustajam viedoklim nav izšķirošas ietekmes uz likumdevēja lēmumu pieņemt konkrēto tiesisko regulējumu, tas neatceļ dalībvalsts pienākumu savlaicīgi noskaidrot šo viedokli.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

* No 2024.gada janvāra Tiesībsarga biroja gatavotie dokumenti tiek formatēti, ievērojot piekļūstamības prasības personām ar uztveres un redzes traucējumiem.